

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION
CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU**

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 373.3.091:37.015(043.2)

MOGÎLDEA IULIANNA

**MEDIUL ȘCOLAR CA FACTOR AL
EDUCAȚIEI SOCIALE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR**

531.01 Teoria generală a educației

Rezumatul tezei de doctor în științe ale educației

CHIȘINĂU, 2023

Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei de Psihopedagogie și Management Educațional a Institutului de Științe ale Educației

Conducător științific:

PETROVSCI N., doctor habilitat în pedagogie, conferențiar universitar

Referenți oficiali:

1. **GORAȘ- POSTICĂ V.**, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova
2. **URSU L.**, doctor în pedagogie, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Componența Consiliului Științific Specializat:

1. **SILISTRARU N.**, doctor habilitat în științe pedagogie, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău – **președinte**
2. **FRANȚUZAN L.**, doctor în pedagogie, conferențiar cercetător, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău – **secretar științific**
3. **AFANAS A.**, doctor habilitat în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău – **membru**
4. **PASCARI V.**, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău – **membru**
5. **GOLUBIȚCHI S.**, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău – **membru**

Susținerea va avea loc la 26 decembrie 2023, ora 10:00 în ședința Consiliului Științific Specializat din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, str. Iablochikin 5, biroul 402.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expediat la 24.11.23

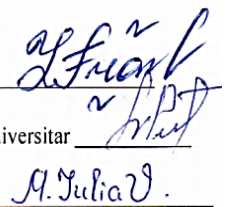
Secretar științific al Consiliului Științific Specializat:

FRANȚUZAN L., doctor în pedagogie, conferențiar cercetător

Conducător științific:

PETROVSCI N., doctor habilitat în pedagogie, conferențiar universitar

Autor: Mogîldea Iulianna

© Mogîldea Iulianna, 2023

CUPRINS

1. Repere conceptuale ale cercetării	4
2. Conținutul tezei	7
3. Concluzii generale și recomandări.....	19
4. Bibliografie	22
5. Lista publicațiilor autorului la tema tezei	25
6. Adnotare.....	27

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. Astăzi societatea modernă tinde spre dezvoltarea unor noi oportunități pentru intervenția socială. Aceasta presupune valorificarea unor elemente de comportament social prin acțiuni educaționale, forme recomandate de relații sociale, empatie, comunicare în grup, dezvoltarea sentimentului comunității, apartenența la grup, interese și responsabilități comune.

Relevanța temei este susținută prin faptul că abordarea centrată pe dezvoltarea *competenței sociale* în sistemul educațional a devenit o direcție prioritară, promovată activ prin intermediul de politici statale și educaționale în Republica Moldova. Dintre acestea amintim: Recomandarea Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții din 2018 [2], Codul Educației al Republicii Moldova, prevede, în art. 6 [1, art. 6, art. 11 (g)] *Strategia de dezvoltare „Educația 2030* [41], Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030”, aprobată prin Hotărârea nr. 377 din 10 iunie 2020 [42, p. 73].

Până în prezent problema *valorificării componentelor mediului școlar ca factor al educației sociale în învățământul primar* nu a constituit obiectul unor investigații speciale.

Totuși, la elucidarea importanței și semnificației conceptului *educației sociale* și-au adus contribuția unii cercetători, precum E. Durkheim [18], J. Dewey [38], E. Jouhy [40], I. Albulescu [4], A. Neculau [26], E. Davidescu [16] ș.a.; studiul și analiza *mediului școlar*, în ansamblu, este prezentată în lucrările cercetătorilor: U. Bronfenbrenner [37], Г.Ю. Беляев [36], I. M. Carcea [10], H. Catalano [11], E. Păun [30], G. Amado, G., A. Guittet [5], A. Faber, E. Mazlish [19], C. Cocos [15], J.-C. Abric [3], M. Cameron [8], S. Duk [17], T. Gordon, N. Burch [21], N. Silistraru [34], L. Franțuzan, S. Nastas și I. Hîncu [20] ș.a. *Competența socială* a devenit subiect al preocupărilor științifice ale următorilor cercetători: A. Ș. Catrinel, E. Kállay [12], V. Robu [33], J.-M. Dutrénit [39], L. Pavlenko [29], A. Gremalschi

[22], S. Cristea [14], E. Davidescu, M. Cozărescu [13], M. Borozan [7] ș.a.

Studiul analitico-sintetic al cercetărilor științifice de ultimă oră privind rolul mediului școlar ca factor al educației sociale, precum și studiul practicii educaționale, a permis să conturăm câteva **contradicții** în problema dată:

- pe de o parte existența și promovarea normelor sociale în cadrul mediului școlar, iar pe de altă parte insuficiența dezvoltării motivației intrinsecă a elevilor de a le respecta;

- pe de o parte lipsa varietății de contexte sociale, care ar contribui la sporirea interacțiunii constructiviste în învățare, iar pe de altă parte formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare;

- pe de o parte existența imperativului formării competenței sociale, iar pe de altă parte lipsa unui model pedagogic concret de formare a acestora la treapta învățământului primar, care ar servi drept fundament teoretico-aplicativ validat experimental.

Aceste contradicții, generează și determină **problema cercetării**: Care sunt prioritățile și mecanismele de influență a mediului școlar de formare a competenței sociale a elevilor din clasele primare?

Obiectul cercetării îl constituie procesul de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor de vârstă școlară mică ca rezultat al educației sociale.

Ipoteza cercetării: Mediul școlar în cadrul procesului își poate asuma rolul de factor al educației sociale în învățământul primar, dacă acesta va repera: componente concrete din cadrul mediului școlar care vor asigura educația socială, și formarea competenței sociale; o metodologie de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale la elevii de vârstă școlară mică.

Scopul cercetării constă în determinarea reperelor teoretice și demonstrarea funcționalității *Modelului pedagogic de valorificare a*

componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevului din clasele primare, ca rezultat al educației sociale.

Obiectivele cercetării vizează: 1. Stabilirea fundamentelor teoretice ale conceptelor de *mediu școlar, educație socială, competență socială*; 2. Identificarea componentelor *mediului școlar* ca factori ai organizării formative a activității școlare din perspectiva educației sociale; 3. Structurarea *Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar* în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare; 4. Elaborarea Metodologiei de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare; 5. Consemnarea analitică a *Profilului social al elevului de vârstă școlară mică* ce are formată competența social și operaționalizarea *Metodologiei de valorificare a componentelor mediului școlar* în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare; 6. Validarea experimentală *Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar* în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare.

Metodologia cercetării științifice a inclus: *metode teoretice:* documentarea științifică, analiza, sinteza, comparația, generalizarea, sistematizarea, clasificarea; *metode experimentale:* experimentul pedagogic, chestionarea, metoda observării; testul Zwei Personen al lui Henning; metoda sociometrică; metoda proiectivă „Imaginile”; chestionarul „Autocontrolul în comunicare”, convorbirea; *metode statistico-matematice:* analiza produselor activității subiecților, prelucrarea cantitativă și calitativă a rezultatelor cercetării, interpretarea.

Noutatea și originalitatea științifică a investigației sunt obiectivate în: conceptualizarea ideilor privind mediul școlar, educația socială; definirea competenței sociale ca rezultat al educației sociale; descrierea competenței sociale a elevului de vârstă școlară mică, conturând astfel *Profilul social al elevului de vârstă școlară mică* ce

are formată competența socială; identificarea și adaptarea Metodologiei de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare; fundamentarea teoretică și aplicativă a Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare.

Semnificația teoretică a cercetării constă în sintetizarea abordărilor științifice a conceptelor *mediu școlar, educație socială; definirea competenței sociale ca rezultat al educației sociale; conturarea Profilului social al elevului de vârstă școlară mică ce are formată competența socială; elaborarea Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*

Valoarea aplicativă reiese din operaționalizarea *Metodologiei de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare* și validarea experimentală a *Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*, care și-au confirmat utilitatea aplicativă în procesul educațional.

CONȚINUTUL TEZEI

Primul capitol al tezei, intitulat ***Repere pedagogice ale mediului școlar și educației sociale***, prezintă studiul fundamentelor epistemologice axate pe evoluția semnificației noțiunii de *mediu școlar, educație socială*.

Conceptul de mediu școlar și elementele acestuia sunt abordate în lucrările cercetătorilor: U. Bronfenbrenner [37], Г.Ю. Беляев [36], I. M. Carcea [10], H. Catalano [11], E. Păun [30], care analizează conceptele de *secvență medială școlară, spațiu pedagogic, câmp educațional, activitatea specifică mediului școlar, mediului de învățare*; G. Amado, G., A. Guittet [5], A. Faber, E. Mazlish [19], C. Cocoș [15], J.-C. Abric [3], M. Cameron [8], S. Duk [17], T. Gordon,

N. Burch [21] - *comunicarea didactică; interacțiunea profesor-elev, relaționarea profesor-elev*; V. Capcelea [9], I. Tulbure [35] - *normele sociale*; P. Andrei [6], A. Petre [31] - *valorile sociale*; I. Oiaga [27] - *climatul școlii* etc.

În R. Moldova studiul și analiza mediului școlar, în ansamblu, este prezentată în lucrările cercetătorilor N. Silistraru [34], L. Franțuzan, S. Nastas și I. Hincu [20] ș.a.

Conceptul de *mediu școlar* a fost analizat și din perspectiva managementului educațional, și în mod special din perspectiva managementului clasei de elevi, ca un microgrup, drept urmare a interrelațiilor ce se stabilesc între membrii săi, amprentă a unei realități sociale, cu consecințe multiple asupra desfășurării procesului educațional: R.B. Iucu [23], R. Răduț-Tanciu [32] ș.a.

Analiza minuțioasă a *mediului școlar* a permis identificarea componentelor relevante în realizarea educației sociale în clasele primare: *de natură psihologică*: tipul de inteligență și temperament dominant al elevului; *socială*: învățătorul și părinții care dețin și manifestă competența socială, clasa de elevi cooperantă; *culturală*: normele și valorile sociale; *strategică*: metodologia specifică; *organizatorică*: lecția interactivă, pauzele interactive și activitățile extracurriculare.

Analiza conceptului de ***educație socială*** conturează problema reevaluării cunoștințelor cu privire la *om și la relațiile pe care el le dezvoltă sau intenționează să le dezvolte în variate contexte sociale*, care se regăsește în lucrările cercetătorilor: E. Durkheim [18], J. Dewey [38], E. Jouhy [40], I. Albulescu [4], A. Neculau [26], E. Davidescu [16] ș.a. Identificându-se accentul cercetărilor științifice asupra *interacțiunii dintre individ și colectivitate*, căci este general cunoscut faptul că esența omului constă în ansamblul relațiilor sociale.

S-au evidențiat paradigme, ideii, concepte, teorii care descriu, analizează procesul de formare a *personalității din perspectiva interacțiunii individ-colectivitate, individ-individ*. Astfel în pedagogia

socială, sociologia educației etc. cât și în reflecțiile multor cercetători cu privire la educația socială au fost identificate mai multe aspecte care conturează specificul educației sociale: individul uman vine pe lume ca o ființă biologică asocială, iar pentru a se umaniza, el trebuie să-și însușească anumite comportamente, considerate „normale” pentru o ființă umană; *subordonarea intereselor particulare față de cele obștești*; *interiorizarea și socializarea* sunt componente ale transformării individului uman din ființă biologică asocială în ființă morală, socială; *armonia socială depinde de armonia existenței în grupuri*; *individualismul va coexista armonios cu spiritul colectivist*; *disciplinare integrativă a individului, în sensul pregătirii lui pentru respectarea regulilor de conduită și ale interacțiunilor sociale fixate de grupul social*; transmiterea unor elemente de comportament social prin măsuri educative; forme recomandate de relații sociale, empatie, comunicare în grup, dezvoltarea sentimentului comunității, apartenența la grup, interesele și responsabilitatea comună etc.

Studiul istoricului, al abordărilor filosofice, pedagogice, sociologice și teoretice ale conceptului de educație socială, a oferit posibilitatea de a formula propria definiție a educației sociale. În viziunea noastră **educația socială** este o dimensiune permanentă a vieții sociale, care reflectă un proces de asimilare a modelor culturale, mai ales, a sistemului de valori sociale; de atașare la grupul social și de disciplinare integrativă a individului, în sensul pregătirii lui pentru respectarea regulilor de conduită și ale interacțiunilor sociale fixate de grupul social.

Principiile educației sociale sunt rezultatele generalizării specificului educației sociale:

- ✓ *principiul caracterului experiential* (valorificarea situațiilor din experiența de viață a elevilor);

- ✓ *principiul întrebuițării forțelor proprii pentru scopuri sociale* (nevoia de afirmare explicită a sentimentului de încredere în forțele proprii și asigurarea unui echilibru optim între implicare și neimplicare, evitându-se extremele);

✓ *principiul organizării sociale a colectivului de elevi* (organizarea relațiilor interpersonale ale elevilor la nivelul clasei sau în afara acesteia, în conformitate cu valorile și normele sociale);

✓ *principiul sugestiei pozitive* (reglementările de ordin social vor fi formulate prin intermediul unor sfaturi sau recomandări de forma sugestiei și îndemnul acțional pozitiv);

✓ *principiul realizării diferențiate a educației sociale* (luarea în calcul a caracteristicilor individuale și de vârstă ale acestuia).

Sintetizând elementele semnificative ale primului capitol conchidem că mediul școlar privit prin prisma educației sociale, reprezintă o formă *de viață comună în care sunt concentrați cei mai eficienți factori care îl vor face pe elevi să adere la valorile sociale și să-și întrebuințeze forțele proprii pentru scopuri sociale*. Totodată, *muncă este activă, în comun, care presupune o comunicare liberă între elevi, schimburi de idei, oferindu-se sugestii, ajutor; iar criteriul de evaluare a muncii devine calitatea lucrului făcut, nu cantitatea de informații asimilate de fiecare*.

În capitolul 2, ***Coordonatele metodologice de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare***, au fost examinate idei, concepte despre competența socială din lucrările cercetătorilor A. Ș. Catrinel, E. Kállay [12], V. Robu [33], J.-M. Dutrénit [39], L. Pavlenko [29], A. Gremalschi [22], S. Cristea [14], E. Davidescu, M. Cozărescu [13], M. Boroșan [7] ș.a., care ne-au condus la formularea următoarei definiții proprii: ***Competența socială include un sistem indegrat de cunoștințe, abilități, atitudini și valori, care facilitează stabilirea și menținerea relațiilor interpersonale între individ și mediu și care-i permite să producă o influență socială dezirabilă asupra altor persoane și să ia decizia cea mai corectă în diferite situații în vederea obținerii stării de bine***.

Un loc central în acest capitol îl reprezintă conceptualizarea *Modelul pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare* (Fig. 2.2.).

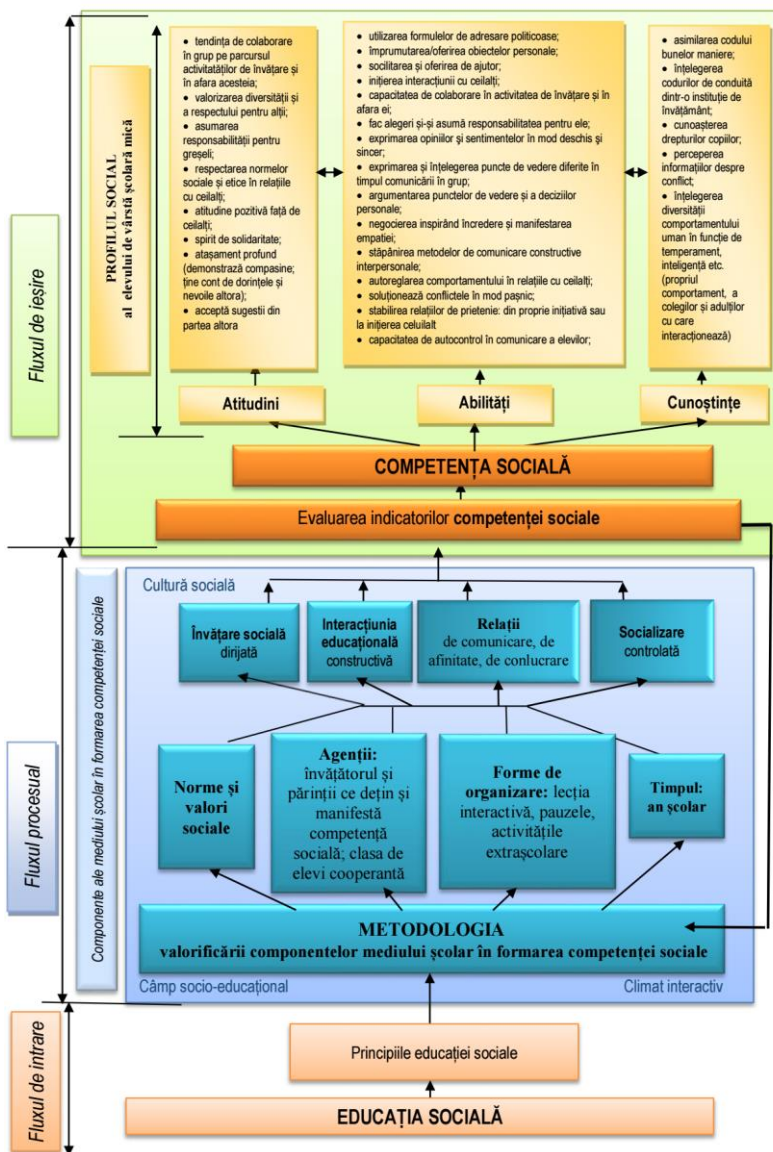

Fig. 2.2. Modelul pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare

Privit ca sistem, *Modelul pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare* articulează **trei dimensiuni de bază**, reprezentate astfel: un *flux de „intrare”* (specificul educației sociale, principiile educației sociale), un *flux procesual* (care are la bază componentele mediului școlar relevante în formarea competenței sociale la elevii de vârstă școlară mică ca rezultat al educației sociale) și un *flux de „ieșire”*, reprezentat de rezultat, adică elevii de vârstă școlară mică care au formată *competența socială*. Caracteristicile acestei competențe conturează *Profilul social al elevului de vârstă școlară mică ce are formată o competență socială*.

În vederea asigurării procesului de formare a competenței sociale a elevilor a fost elaborată *Metodologia valorificării componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*, care include: metodele interactive, activitatea în grup, învățarea cooperantă, respectarea regulilor/limitelor, considerarea temperamentului, inteligențele multiple, exemplul adulților, soluționarea conflictelor între elevi, repartizarea responsabilităților, ascultarea activă etc.

Scopul general al *Metodologiei privind valorificarea componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare* nu presupune un program etapizat, ci dimpotrivă, aplicarea lor *flexibilă, creatoare*, adaptată la problemele școlare concrete: copii izolați, conflicte nerezolvate în rândul elevilor, lipsa empatiei, comunicare agresivă ș.a.

Rezumând studiul *coordonatelor metodologice de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare* conchidem că eficiența procesului de formare a competenței sociale a elevilor din clasele primare (ca rezultat al educației sociale) constă în valorificarea componentelor mediului școlar (normele și valorile sociale, agenții etc.), care se activează datorită implementării *Metodologiei privind valorificarea*

componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare.

În capitolul al treilea, intitulat ***Experimentarea Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare***, este prezentată partea experimentală a cercetării.

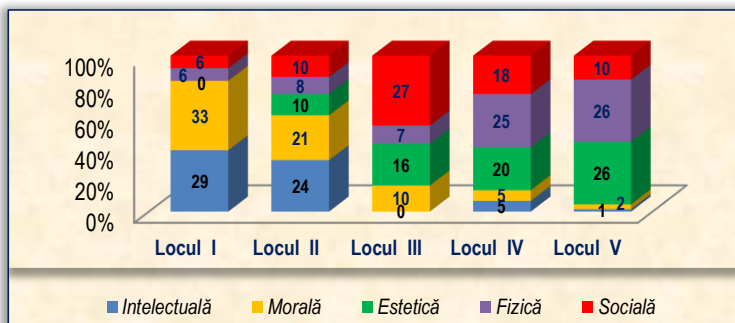
Experimentul pedagogic a avut ca scop: identificarea atitudinii cadrelor didactice cu privire la importanța educației sociale și a formării competenței sociale; formarea competenței sociale a elevilor implementând *Metodologia de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*; determinarea competenței sociale a elevilor de vârstă școlară mică înainte și după aplicarea *Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*.

La ***etapa de constatare*** a experimentului pedagogic s-au urmărit următoarele obiective: identificarea atitudinii învățătorilor față de importanța educației sociale, a formării competenței sociale (au participat 98 de învățători); determinarea specificului competenței sociale a elevilor claselor primare la etapa inițială (94 de elevi din clasele primare din mai multe instituții școlare).

Proba 1. Identificarea atitudinii subiecților experimentali în raport cu educația socială a elevilor din clasele primare

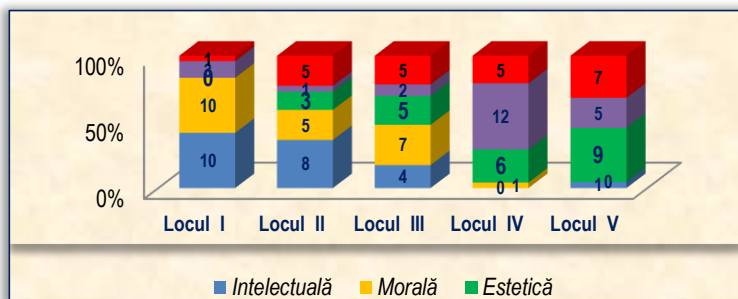
În cadrul acestei probe s-a aplicat **un chestionar** (completat de învățători) ce a inclus 9 întrebări care au vizat: *dimensiunile educației, locul atribuit educației sociale, metodele didactice aplicate, formele de învățare, valorile sociale actuale, rolul educației sociale, activitățile în cadrul educației sociale, participarea la activități ce vizează educația socială*.

Dacă analizăm care este locul educației sociale în viziunea subiecților experimentali, comparativ cu celelalte dimensiuni, se poate observa în Figura 3.2.

A.

Importanța dimensiunilor educației în formarea personalității elevului din perspectiva învățătorilor ce lucrează conform programului național

B. Importanța dimensiunilor educației în formarea personalității elevului din perspectiva învățătorilor ce lucrează conform programului Pas cu pas

Fig. 3.2. Importanța dimensiunilor educației în formarea personalității elevului din perspectiva cadrelor didactice investigate

Generalizând datele obținute în Figura 3.2, putem afirma că atenția subiecților experimentali este concentrată cel mai mult spre transmiterea de informație și formarea unor calități morale elevilor de vârstă școlară mică, aceste aspecte, în viziunea învățătoarelor, sunt esențiale în formarea personalității elevilor din clasele primare.

Analizând rezultatele la viziunea subiecților experimentali privind *rolul educației sociale*, constatăm următoarele: de a educa adevărați cetățeni, patrioți ai neamului; de a-l face pe cetățean mai tolerant, înțelegător, cinstit, onest cu cei ce-i înconjoară; dezvoltă la elevi abilitatea de a se integra în societate, de a fi sociabili cu cei din

jur; să-l învețe pe elev să conlucreze cu diferite persoane; de a ajuta copiii în egală măsură și de a-i încuraja pe cei timizi; ajută copilul să se includă în activitatea de zi cu zi; contribuie la modificarea comportamentului elevului fiindcă comportamentul actual lasă de dorit; urmărește dezvoltarea unor calități umane orientate spre pregătirea pentru viață; formarea și dezvoltarea la elevi a capacităților integratoare ale personalității contemporane, să se formeze ca oameni, să se afirme ca personalitate; să transmită informații de la societate la individ; stimularea interesului pentru a se afirma și integra în societate; de a-l face pe copil mai tolerant, de a avea compasiune, dorința de a întinde o mână de ajutor celui necăjit; de a crește, a educa o generație cinstită, nu coruptă; responsabilizarea socială a elevului; educarea unui copil necesar societății; de a crește un patriot al țării, un cetățean integru cu dragoste de țară; de a învăța normele și regulile de conduită în cadrul unui grup social; contribuie la educația civică a tinerii generații; de a rezolva problemele societății și tinerii generații; de a forma un cetățean intelectual, sincer care să se descurce în viață; contribuie la formarea și dezvoltarea abilităților de cooperare, lucru în grup, libera exprimare, politețe, toleranță; este de a fi nu numai un produs al evoluției biologice natural, ci în primul rând un produs al unei modelări sociale și culturale a personalității.

Observăm că răspunsurile sunt foarte diverse cu privire la rolul educației sociale. De aici concluzionăm că acest concept cere o clarificare în rândul învățătorilor.

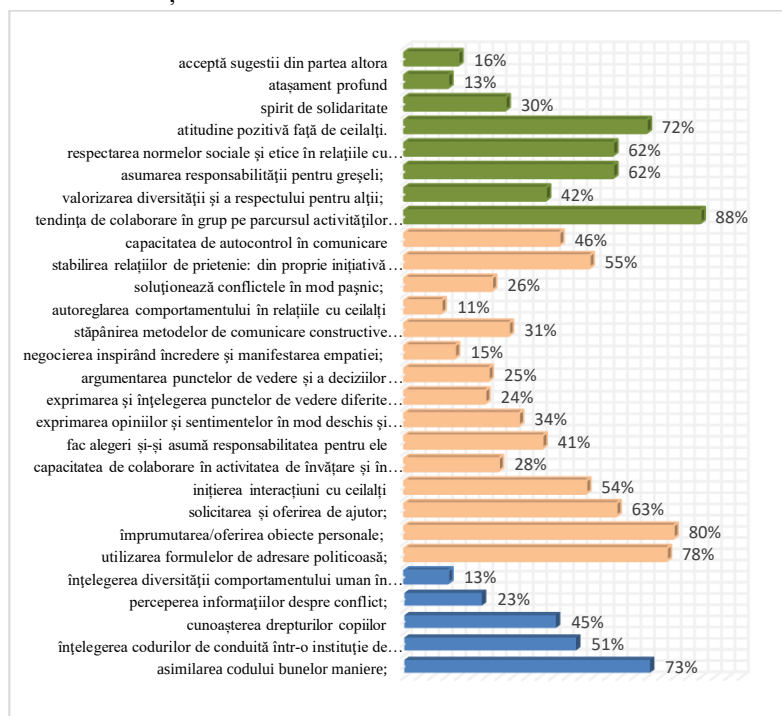
Prin urmare, chestionarul completat de subiecții experimentali aduce un spor de claritate în ceea ce privește realizarea educației sociale în învățământul primar. În concluzia celor investigate, rezultatele obținute aduc un plus de argumentare pentru ideea despre necesitatea abordării unei anumite metodologii specifice în formarea și dezvoltarea competenței sociale la elevi, în cadrul mediului școlar.

Proba 2. Constatarea nivelului de competență socială a elevilor din clasele primare. În acest scop, au fost investigați 20 elevi

din clasa a IV-a B, 24 elevi din clasa a III-a A, din Gimnaziul Filipeni; 27 elevi din clasa a III-a, 23 elevi din clasa a IV-a din Școala primară „A. Mateevici” din orașul Cahul - în total 94 de elevi din clasele primare.

Am aplicat următoarele **metode de cercetare a competenței sociale**, adaptându-le scopului preconizat: *metoda observării; testul Zwei Personen al lui Henning; metoda sociometrică; metoda proiectivă „Imaginile”; chestionarul „Autocontrolul în comunicare”*.

În urma analizei **fișei de observare** elaborată în scopul determinării competenței sociale manifestate de către elevii claselor primare am identificat mai mulți indicatori ai acesteia care s-au observat mai puțin în comportamentul elevului. Anexa 18. prezintă rezultatele obținute.

ATITUDINI ȘI VALORI

ABILITĂȚI

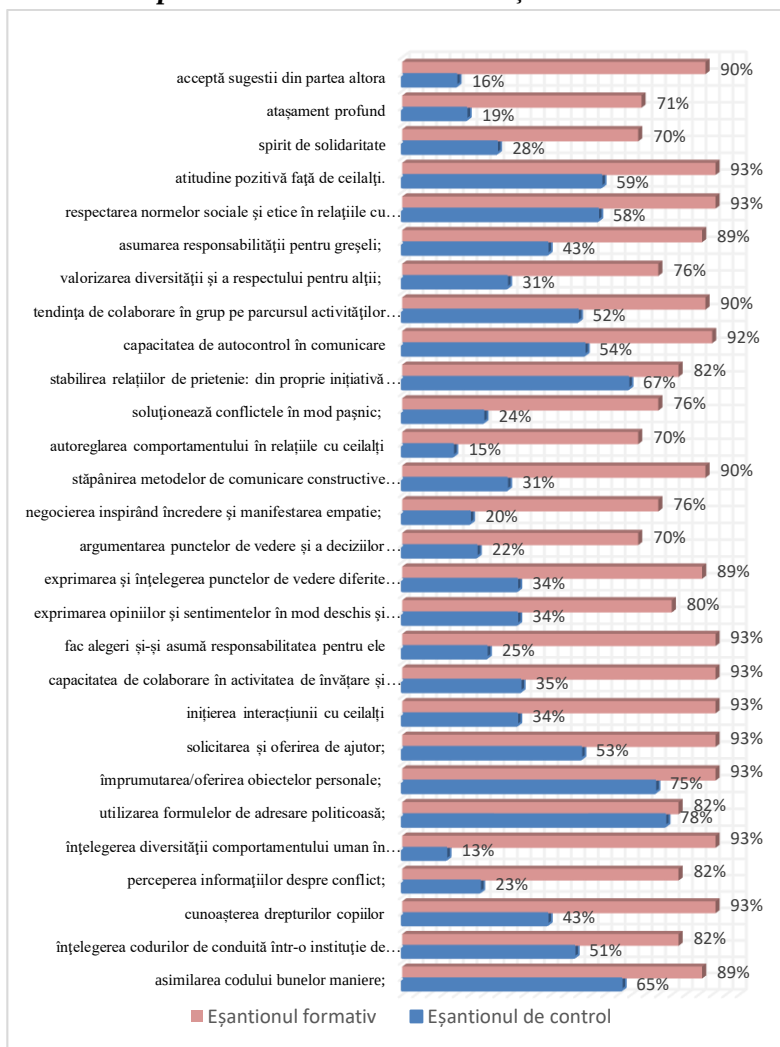
CUNOSTINTE

Rezultatele la etapa de constatare a experimentului pedagogic au scos în evidență că în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare e nevoie de o intervenție aparte. Astfel că, **etapa de formare** a urmărit: implementarea experimentală a *Metodologiei valorificării componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din învățământul primar* și formarea competenței sociale elevilor, în baza *Modelului de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*.

Prin implementarea *Metodologiei de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare* s-au valorificat componente ale mediului școlar ca: învățătorul (prin exemplul propriu și metodologia aplicată), clasa de elevi (prin metodele interactive folosite în cadrul disciplinelor școlare, susținerea elevilor în funcție de temperament etc.), normele și valorile sociale (prin stabilirea limitelor/regulilor clasei și în diverse medii de activitate – în grup, pe terenul de joacă, la pauze etc.), lecția (prin utilizarea metodelor interactive în procesul de învățare și studierea operelor literare ce prevăd scopul urmărit, prin valorificarea inteligențelor multiple, a ascultării active), pauzele (prin exemplul cadrului didactic, prin soluționarea conflictelor dintre elevi), activitățile extracurriculare.

Așadar, valorificând această metodologie, care și ea la rândul este o componentă a mediului școlar relevantă scopului urmărit, s-au creat situații de învățare socială dirijată (component al mediului școlar) s-a instaurat o interacțiune educațională constructivă între elevi (component), un climat interactiv (component), socializarea (component) dintre elevi a devenit controlată, s-a instaurat o cultură a clasei (component) ce promovează valorile sociale (component), iar câmpul socio-educational (component) fiind caracterizat prin următoarele caracteristici: atmosfera în timpul orelor a devenit binevoitoare, fiecare copil beneficia de susținere și securitate, era scutit de critici; s-au creat oportunități pentru interacțiuni reciproce și s-au proiectat situații de testare a noilor comportamente. În consecință, mediul școlar a devenit unul favorizat formării competenței sociale.

Iar **etapa de control** a reliefat eficiența acestora:

Făcând o medie a indicatorilor competenței sociale înregistrați la cele două grupuri de elevi ai experimentului de control (39% și respectiv 83%) s-a constatat un progres de 44%, ceea ce denotă eficiența experimentului de formare.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Valorile obținute prin cercetare sunt rezumate de următoarele **concluzii generale**:

1. Printr-o analiză generalizată s-a constatat că **educația socială** este o dimensiune permanentă a vieții sociale, care reflectă un proces de asimilare a modelor culturale, a credințelor și, mai ales, a sistemului de valori sociale; de atașare la grupul social și de disciplinare integrativă a individului, în sensul pregătirii lui pentru respectarea regulilor de conduită și ale interacțiunilor sociale fixate de grupul social. La rândul său, **competența socială** include un sistem integrat de cunoștințe, abilități, atitudini și valori, care facilitează stabilirea și menținerea relațiilor interpersonale între elev și mediu și care-i permite să producă o influență socială dezirabilă asupra altor colegi și să ia decizia cea mai corectă în diferite situații în vederea obținerii stării de bine. Formarea competenței sociale la elevii de vârstă școlară mică este circumscrisă educației sociale, care este una complexă, dezvoltată interdisciplinar.

2. Având drept obiectiv de cercetare identificarea componentelor *mediul școlar*, ca factori ai organizării formative a activității școlare din perspectiva educației sociale și a formării competenței sociale a elevilor din învățământul primar, subcapitolul 1.1. înglobează o analiză a acestora.

3. Clarificarea resorturilor teoretico-aplicative ale mediului școlar și ale competenței sociale a elevilor a fundamentat structurarea **Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare** [24], care include mai multe componente relevante în formarea competenței sociale. Operaționalizarea *Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare* a asigurat o practică de succes în mediul educational, reprezintă premisa formării competenței sociale la

elevii de vârstă școlară mică, fapt confirmat printr-o **creștere procentuală de 44 %**.

4. Elaborarea și operaționalizarea **Metodologiei de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare**, care include elemente specifice educației sociale, a pus în evidență faptul că, fiind o metodologie alternativă de formare a competenței sociale, prin care se depășește monostructuralitatea printr-o relaționare adecvată a ceea ce este valoros în procesul de formare a competenței sociale a elevului, se pot recupera un șir de perspective mai noi, înlocuind, în modelul noilor condiții sociale, modul de acțiune, aceasta devenind una multidirecționată [25].

5. **Grupajele de probe** utilizate în vederea formării competenței sociale a elevilor reflectă un set de *cunoștințe, abilități, atitudini și valori*, care conturează **Profilului social al elevului de vârstă școlară mică ce are formată competența socială**, care este unul de factură inovativă la nivelul învățământului primar și care reflectă coordonatele esențiale ale deplasării spre un elev format din punct de vedere al colaborării și interacțiunii sociale.

Cercetarea realizată își definește **identitatea științifică** prin:

- Demersurile conceptuale deduse din analiza abordărilor cu privire la conceptele de mediu școlar, educație socială, competență socială;
- Elaborarea *Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*.
- *Metodologia de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*;
- *Conturarea Profilului social al elevului de vârstă școlară mică ce are formată competența socială*;
- *Instrument de evaluare a competenței sociale a elevilor de vârstă școlară mică*.

În această ordine de idei, scopul cercetării a fost realizat prin determinarea reperelor teoretice și demonstrarea funcționalității *Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevului din clasele primare*, ca rezultat al educației sociale.

RECOMANDĂRI

În consens cu rezultatele investigației, putem formula următoarele **recomandări**:

➤ În vederea asigurării unei activități eficiente de formare a competenței sociale a elevilor din clasele primare, prin sintetizarea ideilor ce vizează Metodologia de valorificare a componentelor mediului școlar, apare ca pertinentă elaborarea unui **Ghid de formare a competenței sociale a elevilor** pentru învățătorii de clase primare, având în vedere situația din cadrul mediului școlar în noile condiții sociale.

➤ Reieșind din orientările actuale în formarea elevilor în raport direct cu solicitările venite dinspre social, apare ca rațională **dezvoltarea curriculumului școlar** din perspectiva completării cu piese curriculare ce ar viza formarea competenței sociale în cadrul mediului școlar.

➤ Reieșind din specificul configurativ al competenței sociale, este necesară inițierea unor **proiecte de cercetare** în aspect psihologic a fenomenului respectiv cu următorul subiect: **Valori psiho-sociale în formarea competenței sociale a elevilor**.

➤ Managerii instituțiilor de învățământ primar trebuie să se reorienteze spre găsirea unor soluții care ar permite să adune, să conducă și să coordoneze un **nucleu de specialiști performanți**, cu un înalt statut profesional, susținuți de colegii de breaslă, de activiștii sociali, părinți; care ar stimula perfecționarea profesională continuă, lucrul în grup, cooperarea cu colegii (formând *rețele de asistență și cooperare*), fapt care ar fundamenta teoretico-aplicativ formarea și dezvoltarea competențelor sociale ale elevilor.

BIBLIOGRAFIE

1. Codul educației al Republicii Moldova, Nr. 152 din 17.07.2014, cu modificările ulterioare. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 24.10.2014, Nr. 319-324 (634).
2. Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. [citată 22. 11. 2019]. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2018:189:FULL&from=RO>
3. ABRIC J.-C. *Psihologia comunicării: teorii și metode*. Iași: Editura „Polirom”, 2002. 208 p. ISBN 973-683-953-2.
4. ALBULESCU I. *Doctrină pedagogică*. București: E.D.P.R.A., 2007. 400 p. ISBN 978-973-301-958-9.
5. AMADO G., GUITTET A. *Psihologia comunicării în grupuri*. Iași: Editura „Polirom”, 2007. 251 p. ISBN 978-973-46-0759-4.
6. ANDREI P. *Filosofia valorii*. Iași: Editura „Collegium Polirom”, 1997. 240 p. ISBN 973-683-017-9.
7. BOROZAN M. *Tehnologia dezvoltării culturii emoționale*. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă” 2012. 240 p. ISBN 978-9975-46-126-9.
8. CAMERON M. *Arta de a-l asculta pe celălalt: secretele unei comunicări reușite*. Iași: Editura „Polirom”, 2006. 137 p. ISBN 973-46-0245-4.
9. CAPCELEA V. *Normele sociale*. Chișinău: Editura „ARC”, 2007. 300 p. ISBN 978-9975-61-185-5.
10. CARCEA M.I. *Mediul educațional școlar*. Iași: Editura „Cermi”, 1999. 190 p. ISBN 973-683-665-7.
11. CATALANO H. *Procesul de învățământ ca spațiu de instruire. Teoria câmpului educațional*. În: Dimensiuni ale educației și formării în școala contemporană: simpozion național: Vatra Dornei, Cluj-Napoca, 2013, pp. 15-19. ISBN 978-973-757-914-0.
12. CATRINEL A.Ș., KÁLLAY E. *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari*. Ediția a 2-a. Cluj-Napoca: Editura „ESCR”, 2010. 310 p. ISBN 978-973-7973-97-9.
13. COZĂRESCU M., DAVIDESCU E. *Geneza competenței de relaționare în sistemul relațiilor sociale*. În: Vector European. Revistă științifico-practică, nr. 3/2019, p. 120-234. ISSN 2345-1106.
14. CRISTEA S. *Competențe sociale în contextul învățării la distanță*. În: Didactica Pro ... Refistă de teorie și practică educațională. Nr. 22 (126), 2021, p. 52-56. ISSN 1810-6455.

15. CUCOȘ C. *Pedagogie*. Ediția a II-a (revăzută și adăugită). Iași: Editura „Polirom”, 2002, 464 p. ISBN 978-973-46-4041-6.
16. DAVIDESCU E. *Pedagogia socială*. Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2012. 226 p. ISBN 978-9975-4361-8-2.
17. DUK S. *Relațiile interpersonale. A gândi, a simți, a interacționa*. Iași: Editura „Polirom”, 2000, 224 p. ISBN 973-683-554-5.
18. DURKHEIM E. *Regulile metodei sociologice*. Iași: Editura „Polirom”, 2002. 192 p. ISBN 973-683-898-6.
19. FABER A., MAZLISH E. *Comunicarea eficientă cu copii. Acasă și la școală*. Ed. a IV-a. București: Curtea Veche, 2013. 261 p. ISBN 978-606-588-537-0.
20. FRANȚUZAN L. (coord.), NASTAS S., HÎNCU I. *Mediul educațional școlar în contextul implementării curriculumului*. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației (Tipogr. „Print-Caro”), 2020. 92 p. ISBN 978-9975-48-175-5.
21. GORDON T., BURCH N. *Profesorul eficient: programul Gordon pentru îmbunătățirea relației cu elevii*. București: Editura „Treii”, 2011. 375 p. ISBN 978-973-707-566-6.
22. GREMALSCHI A. *Formarea competențelor cheie în învățământul general: Provocări și constrângeri: Studiu de politici educaționale*. Chișinău: S.n., 2015. 108 p. ISBN 978-9975-9609-84.
23. IUCU R.B. *Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională*. Ediția a II-a revăzută și adăugită. Iași: Editura „Polirom”, 2006. 268 p. ISBN: 973-46-0235-7.
24. MOGÎLDEA I., PETROVSKI N., *Modelul pedagogic al mediului școlar ca factor al educației sociale*. În: *Univers Pedagogic*, nr. 3 (55) 2017, p. 12-18 (0,77 c.a.) ISSN 1811-5470.
25. MOGÎLDEA I., *Metodologia valorificării mediului școlar în contextul educației sociale*. În: *Revista de Științe Sociumane*, nr. 3 (43) 2019, p. 101-109 (0,57 c.a.) ISSN 1857-0119 ISSN 2587-330X.
26. NECULAU A. *Pedagogie socială (experiențe românești)*. Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”, 1994. 204 p. ISBN: 973-9149-17-0.
27. OIAGA I. *Dimensiuni ale educației și formării în școala contemporană*. În: *Dimensiuni ale educației și formării în școala contemporană*. Cluj-Napoca: Editura „Eikon”, 2013, pp. 129-133. ISBN 978-973-757-914-0.
28. PALADI O. *Interacțiunea dintre valori și fenomenele psihologice*. În: *Revista științifico-practică Psihologie*, 2011, nr. 3, pp. 16-25. ISSN 1857-2502.

29. PAVLENKO L. *Particularitățile psihologice de dezvoltare ale competenței sociale în ontogeneză*. Teză de doctor în psihologie. Chișinău, 2015. 221 p.
30. PĂUN E. *Școala abordare sociopedagogică*. Iași: Editura „Polirom”, 1999. 170 p. ISBN 978-973-683-220-8.
31. PETRE A. *Filosofia valorii*. Iași: Editura „Polirom”, 1997. 240 p. ISBN 973-683-017-9.
32. RĂDUȚ-TANCIU R. ș.a. (coord.) *Tratat de management educațional pentru învățământul primar și preșcolar*. Pitești: Editura „Paralela 45”, 2015. 584 p. ISBN 978-973-47-1526-8.
33. ROBU V. *Competențe sociale și personalitate*. Iași: „Petre Andrei” LUMEN, 2011. 154 p. ISBN 978-973-166-297-8.
34. SILISTRARU N. *Etnopedagogie și educație*. Chișinău: CEP UST, 2019. 407 p. ISBN 978-9975-76-295-3.
35. TULBURE I. *Sistemul normelor sociale*. În: Revista națională de drept, 2016, nr. 7, p. 19-24. ISSN 1811-0770.
36. БЕЛЯЕВ Г. Ю. *Педагогическая характеристика образовательной среды в различных типах образовательных учреждений*. Дис. канд. пед. наук. Москва, 2000. 157 с.
37. BRONFENBRENNER U. *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge: Harvard University Press, 1979. 368 p. ISBN 978-0674-224-575.
38. DEWEY J. *Democracy and Education*. United States of America: Copyright, 1997. 378 p. ISBN 0-684-83631-9.
39. DUTRENIT J.-M. *La compétence sociale. Diagnostic et développement*. Paris: L'Harmattan, 1997. 239 p. ISBN 978-273-845-159-0.
40. JOUHY E. *L'éducation sociale en maison d'enfants*. In: Enfance, tome 2, 1949, Nr. 5, pp. 424-437. [citat 29.07.2020]. Disponibil: https://www.persee.fr/doc/enfan_001375451949_num_2_5_1152
41. https://ipp.md/wp-content/uploads/2022/02/Strategia_Versiunea_03_2022-02-08.pdf [citat 08.03.2023].
42. https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/strategia_nationale_de_dezvoltare_moldova_2030-t.pdf [citat 08.03.2023].

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

1. Articole reviste științifice

1.1. în reviste din alte baze de date acceptate de către ANACEC

1. **Iuzu Iulianna**, *Conceptul de mediu școlar și funcția socială a acestuia*; În: Buletinul Științific al Univesrității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, nr. 1(3) 2016, p. 147-156 (0,41 c.a.) ISSN 2345-1866 E-ISSN 2345-1904.

2. **Iuzu Iulianna**, *Valorificarea inteligențelor multiple în învățământul primar*. În: Buletinul Științific al Univesrității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, nr. 1(5) 2017, p. 92-108 (0,98 c.a.) ISSN 2345-1866 E-ISSN 2345-1904.

1.2. în reviste din Registrul Național al revistelor de profil, categoria C

1. **Mogîldea Iulianna, Petrovski Nina**, *Modelul pedagogic al mediului școlar ca factor al educației sociale*. În: Univers Pedagogic, nr. 3 (55) 2017, p. 12-18 (0,77 c.a.) ISSN 1811-5470.

2. **Mogîldea Iulianna**, *Metodologia valorificării mediului școlar în contextul educației sociale*. În: Revista de Științe Socioumane, nr. 3 (43) 2019, p. 101-109 (0,57 c.a.) ISSN 1857-0119 ISSN 2587-330X.

2. Articole în lucrările conferințelor și altor manifestări științifice

1. **Iuzu Iulianna**, *Preocupări sociale orientate în organizarea și perfecționarea mediului școlar*; În: Conferința științifico-practică internațională „Perspectivele și problemele integrării în Spațiul European al Învățământului superior”, din 5 iunie 2014, volumul I, USC, Cahul, 2014, p. 82-86 (0,5 c.a.) ISBN 978-9975-914-91-8.

2. **Iuzu Iulianna, Petrovski Nina**, *Mediul școlar ca factor al educației sociale în învățământul primar*. În: Conferința științifico-practică internațională „Eficiența învățământului – vector al politicilor educaționale moderne”, din 11-12 decembrie 2014, IȘE, Chișinău, 2014, p.73-79 (0,42 c.a.). ISBN 978-9975-48-068-0.

3. **Iuzu Iulianna, Petrovski Nina**, *Abordarea personalității elevilor de vârstă școlară mică în contextul educației sociale*. În: Conferința științifico-practică internațională „Perspectivele și problemele integrării în spațiul european al cercetării și educației”, din 5 iunie 2015, volumul II, USC, Cahul, 2015, p. 211-215 (0,51 c.a.). ISBN 978-9975-914-98-7 ISBN 978-9975-88-000-8.

4. **Iuzu Iulianna**, *Atribuțiile învățătorului ca agent al educației sociale*. În: Conferința științifico-practică internațională „Perspectivele și problemele integrării

în spațiul european al cercetării și educației”, din 7 iunie 2016, volumul II, USC, Cahul, 2016, p. 170-174 (0,26 c.a.). ISBN 978-9975-914-90-1 ISBN 978-9975-88-011-4.

5. **Iuzu Iulianna**, *Mediul de învățare prin interacțiune – imperativ al educației sociale*; În: Simpozionul internațional „Portrete de dascăl”, din 30 iunie 2016, volumul VIII, ediția a VIII-a, Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, p.38-41(0,37 c.a.). ISBN 978-606-778-115-1.

6. **Iuzu Iulianna, Petrovski Nina**, *Analiza curriculumului școlar pentru învățământul primar din perspectiva educației sociale*. În: Conferința științifică internațională „Institutul de Științe ale Educației: istorie, performanțe, personalități”, din 20-21 octombrie 2016, IȘE, Chișinău, 2016, (0,24 c.a.) ISBN 978-9975-48-104-5.

7. **Mogîldea Iulianna**, *Comunicarea și relaționarea profesor-elev în scopul eficientizării procesului de învățământ*. În: Conferința științifică internațională „Perspectivele și problemele integrării în spațiul european al cercetării și educației”, din 7 iunie 2017, volumul II, USC, Cahul, 2017, p. 66-70 (0,46 c.a.). ISBN 978-9975-88-019-0 ISBN 978-9975-88-021-3.

ADNOTARE

Mogîdea Iulianna, Mediul școlar ca factor al educației sociale în învățământul primar, teză de doctor în teoria generală a educației, Chișinău, 2023.

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie constituită din 199 titluri, 21 anexe, 167 de pagini de text de bază, 25 de figuri, 9 tabele.

Publicații la tema tezei: Rezultatele obținute sunt publicate în 11 lucrări științifice.

Cuvintele-cheie: educație socială, competență socială, mediu școlar, norme sociale, valori sociale, clasă cooperantă, profil social.

Scopul cercetării constă în determinarea reperelor teoretice și demonstrarea funcționalității *Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevului din clasele primare*, ca rezultat al educației sociale.

Obiectivele cercetării vizează: 1.Stabilirea fundamentelor teoretice a conceptelor de mediu școlar, educație socială, competență socială; 2. Identificarea componentelor mediului școlar ca factori ai organizării formative a activității școlare din perspectiva educației sociale; 3.Structurarea Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare; 4.Elaborarea metodologiei de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare; 5. Consemnarea analitică a Profilului social al elevului de vârstă școlară mică ce are formată competența socială și operaționalizarea Metodologiei de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare; 6.Validarea experimentală a Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare.

Noutatea și originalitatea științifică a investigației sunt obiectivate în: conceptualizarea ideilor privind mediul școlar, educația socială; definirea competenței sociale ca rezultat al educației sociale; descrierea competenței sociale a elevul de vârstă școlară mică, conturând astfel *Profilul social al elevului de vârstă școlară mică ce are formată competența socială*; identificarea și adaptarea metodologiei de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare; fundamentarea teoretică și aplicativă a *Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*.

Problema științifică soluționată. Fundamentarea teoretico-aplicativă a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din învățământul primar în cadrul educației sociale, fapt care a condus la demonstrarea funcționalității *Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*.

Semnificația teoretică a cercetării constă în sintetizarea abordărilor științifice a conceptelor *mediu școlar*, de *educație socială*; definirea *competenței sociale* ca rezultat al educației sociale; conturarea *Profilul social al elevului de vârstă școlară mică ce are formată competența socială*; prezentarea *Metodologiei de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*.

Valoarea aplicativă reiese din implementarea *Modelului pedagogic de valorificare a componentelor mediului școlar în formarea competenței sociale a elevilor din clasele primare*, care și-au confirmat utilitatea aplicativă în procesul educațional.

Implementarea rezultatelor științifice au fost expuse în reviste științifico-metodice și în comunicările prezentate la foruri științifice naționale și internaționale, în anii 2014-2021.

АННОТАЦИЯ

Могыльда Юлианна, Школьная среда как фактор социального воспитания в начальном образовании, докторская диссертация по общей теории образования, Кишинев, 2023.

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 199 наименований, 21 приложений, 167 страниц основного текста, 25 рисунков, 9 таблиц.

Публикации на тему диссертации: Полученные результаты опубликованы в 11 научных статьях.

Ключевые слова: социальное воспитание, социальная компетентность, школьная среда, социальные нормы, социальные ценности, сотрудничающий класс, социальный профиль.

Цель исследования заключается в определении теоретических ориентиров и демонстрации функциональности Педагогической Модели валоризации компонентов школьной среды в формировании социальной компетентности младшего школьника, как результата социального воспитания.

Задачами исследования являются: 1. Теоретический подход к понятиям школьной среды, социального воспитания, социальной компетентности; 2. Выявление компонентов школьной среды как фактора формирующей организации школьной деятельности с позиций социального воспитания; 3. Структурирование педагогической модели использования компонентов школьной среды, для формирования социальной компетентности младших школьников; 4. Разработка методики использования компонентов школьной среды, для формирования социальной компетентности младших школьников; 5. Аналитическая запись Социального профиля учащегося младшего школьного возраста, сформировавшего социальную компетентность, и операционализация Методики использования компонентов школьной среды в формировании социальной компетентности младших школьников; 6. Экспериментальная проверка педагогической модели использования компонентов школьной среды, для формирования социальной компетентности младших школьников.

Новизна и научная оригинальность исследования объективируются в: концептуализации идей к понятиям школьной среды, социального воспитания; определение социальной компетентности в результате социального воспитания; описание социальной компетентности школьника младших классов, тем самым формируя *Социальный профиль школьника младших классов, у которого сформирована социальная компетентность*; идентификация и адаптация методики использования компонентов школьной среды, для формирования социальной компетентности младших школьников; теоретическое и прикладная обоснование *педагогической модели использования компонентов школьной среды, для формирования социальной компетентности младших школьников*.

Теоретическая значимость исследования. Теоретико-прикладное обоснование компонентов школьной среды в формировании социальной компетентности младших школьников в рамках социального образования, что привело к демонстрации функциональности Педагогической модели капитализации компонентов школьной среды. Школьная среда в формировании социальной компетентности младших школьников.

Теоретическая значимость исследования состоит в синтезе научных подходов концепций школьной среды, социального образования; определение социальной компетентности в результате социального воспитания; формирование *Социального профиля школьника младших классов, у которого сформирована социальная компетентность*; описание методики использования компонентов школьной среды, для формирования социальной компетентности младших школьников.

Практическая значимость выходит из реализации *педагогической модели использования компонентов школьной среды, для формирования социальной компетентности младших школьников*, подтвердивших свою аппликативную полезность в образовательном процессе.

Внедрение результатов исследования было представлено в научно-методических журналах и в презентациях, представленных на национальных и международных научных форумах, в 2014-2021 гг.

ANNOTATION

Mogildea Iulianna, *School Environment as a Factor of Social Guidance in Primary Education, Doctoral Dissertation in General Theory of Education, Chisinau, 2023.*

Dissertation Structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 199 sources, 21 appendixes, 167 pages of main text, 25 figures, 9 tables.

Dissertation Publications: The obtained results are published in 11 scientific papers.

Keywords: social education, social competence, school environment, social norms, social values, cooperating class, social profile.

The Main Goal of the research is to determine the theoretical basis and to demonstrate the functionality of the *Pedagogical Model for the valorisation of the components of the school environment in the formation of the social competence of the primary school pupil* as a result of social education.

The Objectives: 1.Establishing the theoretical foundations of the concepts of school environment, social education, social competence; 2. Identification of the components of the school environment as factors of the formative organization of school activity from the perspective of social education; 3.Structuring of the pedagogical model for the use of the components of the school environment in the formation of social competence of primary school students; 4.Elaboration of the methodology for the use of the components of the school environment in the formation of social competence of primary school students; 5. Analytical recording of the social profile of the primary school pupil who has formed social competence and operationalization of the Methodology for the use of the components of the school environment in the formation of social competence of primary school pupils; 6.Experimental validation of the pedagogical model for the use of the components of the school environment in the formation of social competence of primary school pupils.

The novelty and scientific originality of the dissertation are targeted in: conceptualizing the ideas on school environment, social education; defining the social competence as a result of social education; describing the social competence of the primary school pupil, thus outlining the *Social Profile of the primary school pupil who has formed social competence*; identification and adaptation of the methodology of using the components of the school environment in the formation of social competence of primary schoolchildren; theoretical and applied foundation of the *Pedagogical Model of valorisation of the components of the school environment in the formation of social competence of primary schoolchildren*.

The solved scientific problem. Theoretical and applied substantiation of the components of the school environment in the formation of social competence of primary school students in the framework of social education, which led to the demonstration of the functionality of the *Methodology of valorising the components of the school environment in the formation of social competence of primary school pupils*.

The theoretical value of the dissertation consists in synthesizing the scientific approaches to the concepts of *school environment*, social education; defining *social competence* as a result of social education; outlining the *Social Profile of the primary school pupil who has formed social competence*; presenting the *Methodology of valorising the components of the school environment in the formation of social competence of primary school pupils*.

The practical value of the research emerges from the implementation of the *Pedagogical Model for the valorisation of the school environment components in the formation of social competence of primary school pupils*, which has confirmed its applicative usefulness in the educational process.

The implementation of the scientific results was presented in scientific-methodological journals and in the communications delivered at national and international scientific forums in the years 2014-2021.

MOGÎLDEA IULIANNA

**MEDIUL ȘCOLAR CA FACTOR AL EDUCAȚIEI SOCIALE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR**

531.01 Teoria generală a educației

Rezumatul tezei de doctor în științe ale educației

Aprobat spre tipar: 23.11.2023

Hârtie ofset. Tipar ofset

Coli de tipar: 1,2

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Tiraj: 50 ex.

Comanda nr. 92

Tipografia "Pulsul Pieței",
Chișinău, str. Gh. Iabloxikin, 5